

HandläggareAnahitta Shaghoie
Telefon: 08 508 33 664**Till**Utbildningsnämnden
2013-11-28**Vissa skollagsfrågor del 1**

Svar på remiss från kommunstyrelsen om Promemorian Vissa skollagsfrågor del 1, U2013/6278/S.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart

Anders Carstorp
UtbildningsdirektörHåkan Edman
Grundskoledirektör**Sammanfattning**

Ett antal lagförändringar i skollagen (2010:800) samt skolförordningen (2011:185) föreslås träda i kraft 1 juli 2014 samt 1 juli 2015. Förändringarna avser förtydliganden kring resursfördelning, undantag från legitimation och behörighet för verksamhet med waldorfpedagogisk inriktning, förtydligande om skolans kompensatoriska uppdrag för elever med funktionsnedsättning, möjlighet att använda tester och prov för antagning och urval till förskoleklassen och årskurs 1-3 vad gäller färdigheter i musik, lättnader i kraven kring modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken, förtydliganden kring när betyg ska sättas samt rättelser i regelverket kring interkommunal ersättning.

Bakgrund

Promemorian vissa skollagsfrågor innehåller förslag till ett antal ändringar i skollagen (2010:800) samt skolförordningen (2011:185).

De föreslagna ändringarna är i korthet följande:

Ett förslag är att det i skollagen ska förtydligas att kommuner ska *fördela resurser* till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Det ska också förtydligas att även rektor och förskolechefen, inom sina givna ramar, har ansvar för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Förskollärare i fristående förskolor med *waldorfpedagogisk inriktning* ska enligt förslaget undantas från skollagens krav på legitimation och behörighet. Trots att dessa lärare saknar legitimation har de ansvar för den undervisning de bedriver och får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Det föreslås vidare att lärare i fritidshem med enskild huvudman, om verksamheten har waldorfpedagogisk inriktning ska undantas enligt tidigare förslag i proposition 2012/13:18 Vissa skollagsfrågor.

Av promemorian framgår förslag om att *skolans kompensatoriska uppdrag* ska förtydligas genom att det i skollagen ska anges att elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att nå kunskapskraven, ska ges stöd i syfte att så långt som möjligt motverka konsekvenserna av funktionsnedsättningen.

Ett ytterligare förslag är att det ska bli möjligt för huvudmän att *använda tester och prov för antagning och urval till förskoleklassen och årskurs 1-3 i grundskolan*. Användandet ska begränsas till utbildningar som kräver färdigheter i musik och får inte utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en viss skolenhet eller i den elevgrupp eleven tillhör. Elever som med stöd av sådana tester tagits in i förskoleklass ska inte på nytt få testas i årskurs 1. Reglerna ska få innebära att elevers rätt till placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts. I likhet med vad som gäller från och med årskurs 4 i grundskolan ska det krävas särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll och inriktning för att huvudmannen ska få anordna tester och prov. Statens skolinspektion ska fatta beslut efter ansökan från huvudmannen.

Ett annat förslag är att krav på att en vårdnadshavare till en elev som hör till någon av de nationella minoriteterna har det aktuella språket som modersmål samt att en sådan elev har grundläggande kunskaper i språket inte längre ska gälla som förutsättning för *rätt till modersmålsundervisning i ett minoritetsspråk* i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. I gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska kravet på att en vårdnadshavare har det aktuella språket som modersmål inte längre gälla som förutsättning för rätt modersmålsundervisning för elever som hör till någon av de nationella minoriteterna.

Vidare föreslås att det i skollagen ska förtydligas att *betyg i ett ämne som inte har avslutats* ska sättas om eleven har fått undervisning i ämnet den aktuella terminen. Det innebär att betyg inte ska sättas i ämnen som eleven inte fått undervisning i till exempel på grund av att det inte ges undervisning i ämnet under samtliga terminer eller att eleven har anpassad studiegång.

I bestämmelserna om *interkommunal ersättning* för elever i grundskolan och grundsärskolan ska justeras så att de aktuella bestämmelserna om interkommunal ersättning motsvarar vad som gällde för grundskolan enligt 1985 års skollag (1985:1100) med anledning av att det blivit felaktiga hänvisningar i dagens skollag. Det har inte funnits någon avsikt att göra förändringar av de aktuella reglerna om interkommunal ersättning. Därför föreslås förändringarna i två paragrafhänvisningar om interkommunal ersättning.

Ärendet

Ärendet har beretts inom utbildningsförvaltningens grundskoleavdelning i samverkan med ledningsstaben, tillhandahållaravdelningen och gymnasieavdelningen.

Förvaltningens synpunkter

Förslag om resursfördelning efter förutsättningar och behov

Förslag: I skollagen ska det förtydligas att kommunerna ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Det ska också förtydligas i lagen att även rektorn och förskolechefen, inom sina givna ramar, har ansvar för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget om resursfördelning utifrån barnens och elevernas förutsättningar och behov, exempelvis i form av socioekonomisk tilldelning. Utbildningsförvaltningen anser dock att det saknas förslag om förändring av regelverket om tilläggsbelopp.

Förslag om undantag från kraven på legitimation i fritidshem och förskollärare i förskolor med waldorfpedagogisk inriktning

Förslag: Förskollärare som inte har legitimation och som inte är behöriga för undervisningen ska trots det få bedriva undervisning i fristående förskolor med waldorfpedagogisk inriktning. Lärare i fritidshem med enskild huvudman ska, om verksamheten har waldorfpedagogisk inriktning, undantas från det krav på viss utbildning som enligt förslagen i regeringens proposition Vissa skollagsfrågor (prop. 2012/13:187) ska gälla för lärare som saknar legitimation och behörighet ska få bedriva undervisning i fritidshem. De lärare i fritidshem som ska undantas från kravet på viss utbildning och de förskollärare som ska undantas från kravet på legitimation och behörighet ska ha ansvar för den undervisning de bedriver. De ska få anställas som lärare respektive förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Utbildningsförvaltningen är tveksam till förslaget.

Förslag avseende stöd för barn och elever med funktionsnedsättning

Förslag: Det ska förtydligas i skollagen att elever som till följd av funktionsnedsättningen har svårt att nå kunskapskraven ska ges stöd i syfte att så långt som möjligt motverka konsekvenserna av funktionsnedsättningen.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget om kompensatoriskt stöd för elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att nå kunskapskraven.

Utbildningsförvaltningen ställer sig dock frågande till om nuvarande lagstiftning inte redan i dagsläget tillgodoser det behov som avses med förslaget.

Utbildningsförvaltningen anser också att förslaget bör vara utformat på ett sätt där det tydligt framgår att det är elevens behov och inte elevens funktionsnedsättning som är bör vara central för bedömningen av vilka stödinsatser som behövs.

Färdighetsprov i musik från och med förskoleklassen

Förslag: Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter som. Om det finns särskilda skäl, möjliggör användandet av färdighetstester och antagningsprov för utbildning i förskoleklassen samt i årskurs 1-3 i grundskolan som innebär att elevers rätt till placering vid en skolenhet nära hemmet får åsidosättas.

I skolförordningen ska det införas bestämmelser som innebär att det ska bli möjligt för huvudmän att låta tester och prov utgöra villkor för antagning och urval till eller inom en skolenhet från och med förskoleklassen. Tester och prov ska dock inte före årskurs 4 i grundskolan få utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör. Vidare ska elever som tagits in till förskoleklassen efter att ha genomgått ett färdighetsprov inte få testas på nytt inför årskurs 1.

Användandet av tester och prov före årskurs 4 ska begränsas till utbildningar som kräver särskilda färdigheter i musik. I likhet med vad som gäller från och med årskurs 4 ska det krävas särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll och inriktning för att tester och prov ska tillåtas. En huvudman som vill använda färdighetsprov ska ansöka om detta hos Statens skolinspektion.

Utbildningsförvaltningen ställer sig kritisk till förslaget om färdighetsprov i musik från och med förskoleklassen.

Utbildningsförvaltningen anser att nuvarande reglering kring färdighetsprov vid antagning till utbildning är tillfredställande. Skolan bör vara öppen för samtliga elever och bygga på intresse och inte färdigheter i de tidigare årskurserna.

Utbildningsförvaltningen anser inte att det är ändamålsenligt att elever i så pass tidig ålder ska förväntas hålla en särskild hög nivå i musik att det redan i förskoleklassen och grundskolans lägre åldrar ska ställas särskilda krav på elevens musikalitet för att eleven ska kunna följa och nå målen för utbildningen. Inom idrotten är det kontroversiellt med elitsatsningar i unga år, samma resonemang bör vara tillämpligt även inom utbildningsverksamhet.

Utbildningsförvaltningen finner också att det är svårt att av förslaget utläsa varför endast musik är det enda ämne som ligger inom ramen för undantaget.

Förslag om borttagande av kraven för tillgång till modersmålsundervisning

Förslag: Kraven på att en vårdnadshavare har språket som modersmål samt att eleven har grundläggande kunskaper i språket ska inte längre gälla som förutsättning för rätt till modersmålsundervisning för elever som hör till någon av de nationella minoriteterna. Ändringen avser skolformerna grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola.

I gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska kravet på att en vårdnadshavare har det aktuella språket som modersmål inte längre gälla som förutsättning för rätt till modersmålsundervisning för elever som hör till någon av de nationella minoriteterna.

Utbildningsförvaltningen anser att det kan vara angeläget att ge de nationella minoriteterna en särställning och möjlighet att utveckla sitt språk. De nationella minoriteternas rätt till utbildning i språket skiljer sig enligt förslaget avsevärt från de rekvisit som gäller för ordinarie modersmålsundervisning. Utbildningsförvaltningen anser dock att denna särställning med fördel kan regleras särskilt.

Förvaltningen ställer sig positiv till detta.

Utbildningsförvaltningen anser att det är av vikt att förslagen förenas med möjlighet till distans- och fjärrundervisning med anledning av bristen på lärare i de nationella minoritetsspråken.

Förslag om ändringar i bestämmelserna om betygsättning

Förslag: Det ska förtydligas i skollagen att betyg i ämnen som inte har avslutats ska sättas i slutet av terminen om eleven fått undervisning i ämnet. Det innebär att betyg inte ska sättas i ämnen som eleven inte fått undervisning i, t.ex. på grund av att det inte ges undervisning i ett ämne under alla terminer eller på grund av att eleven har anpassad studiegång. Förtydliganden ska göras i reglerna om betygsättning i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan.

Förtydligandet kring hur betyg ska sättas välkomnas av utbildningsförvaltningen.

Utbildningsförvaltningen anser att det är svårt att av förslaget förstå om redan satta betyg ska följa med i elevens samlade betygsdokument trots att eleven inte fått undervisning i ämnet den aktuella terminen. Utbildningsförvaltningen menar att det är av vikt att det finns möjlighet att överflytta tidigare satta betyg trots att eleven inte fått undervisning i ämnet den aktuella terminen. Detta i syfte att få en elevs betyg samlade i ett dokument. Som förslag kan det tidigare satta betyget ha en egen markering där det framgår att eleven fått undervisning under tidigare termin.

Justering av vissa bestämmelser om interkommunal ersättning

Förslag: Paragrafhänvisningar i skollagens bestämmelser om interkommunal ersättning vid mottagande i grundskolan ska justeras så att de motsvarar vad som gällde enligt 1985 års skollag. Paragrafhänvisningarna i bestämmelserna om interkommunal ersättning vid mottagande i grundsärskolan ska justeras så att samma regler gäller för interkommunal ersättning vid mottagande i grundsärskolan som i grundskolan.

Utbildningsförvaltningen instämmer i förslaget.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen innebär att fler elever blir berättigade till modersmålsundervisning, framför allt i de obligatoriska skolformerna. Antalet elever som deltar i undervisningen kommer sannolikt också att öka, vilket medför ökade kostnader för huvudmännen. Kostanden är i första hand knuten till antalet undervisningsgrupper, inte till antalet elever. Det kan därmed antas att kostnadsökningen inte är proportionerlig i förhållande till det ökade antalet elever. En större antal elever bör möjliggöra större undervisningsgrupper än i dag.

Utbildningsförvaltningen menar att det kommer att bli en ökning av elever som kommer att välja modersmålsundervisning vilket får ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Förvaltningens förslag

Utbildningsförvaltningen föreslår att tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen och att beslutet justeras omedelbart.